

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Психологія середньої освіти**

Освітня програма Середня освіта (географія)

Спеціалізація (за наявності) 014.07 Географія

**Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними
спеціальностями)**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

**Затверджено на засіданні
кафедри психології розвитку
Протокол № 6 від 25 січня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	5
4. Система оцінювання курсу	6
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	7
6. Ресурсне забезпечення	7
7. Контактна інформація	10
8. Політика навчальної дисципліни	10

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія середньої освіти
Освітня програма	Середня освіта (географія)
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	(бакалавр)
Статус дисципліни	(основна)
Курс / семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Практичні заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою курсу є формування загальних та професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування комплексних проблем у педагогічній діяльності вчителя географії; оволодіння теоретичними та практичними основами психології середньої освіти.

Цілі курсу :

- навчити студентів орієнтуватися у педагогічній дійсності;
- забезпечити взаємозв'язок теоретичного й практичного навчального матеріалу;
- створити цілісне уявлення про зміст, методи і принципи психології середньої освіти, спрямованого на збереження, відновлення й підтримку психічного здоров'я людини;
- зорієнтувати студентів в особливостях різних технологій навчання та виховання;
- сформувати початковий досвід та професійну позицію майбутніх педагогів щодо своєї діяльності як вчителя закладу освіти;
- сприяти формуванню професійних критеріїв оцінки ефективності педагогічної діяльності;
- розвивати у студентів креативне мислення й бажання вдосконалювати власну фахову компетентність.

Компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття на цій основі адекватних рішень у професійній діяльності

ЗК2. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи, використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності.

ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел у педагогічній діяльності.

ЗК4. Здатність бути креативним, генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання практичних професійних ситуацій.

ЗК5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою у професійній діяльності.

ЗК9. Здатність планувати та раціонально моделювати власну траєкторію навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригувати власну професійну діяльність у контексті основних професійних вимог до вчителя.

ЗК14. Здатність самокритично оцінювати власну роботу, розвивати та вдосконалювати власні пізнавальні і творчі навички.

ЗК15. Здатність ефективного розв'язання освітніх проблем і ситуацій нестандартними способами.

ЗК16. Здатність застосовувати знання, уміння, цінності й досвід практичної діяльності у царині збереження здоров'я в освітньому середовищі основної і старшої школи та створення сприятливих психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів.

Програмні результати навчання

ПРН 8. Здатність критично осмислити основні теорії, принципи, методи та форми організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі.

ПРН 9. Вміти орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з питань педагогіки та організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі.

ПРН 11. Вміти ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні задачі під час опрацювання з учнями змістових ліній, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

ПРН 13. Здатність застосовувати сучасні методики та освітні технології, для забезпечення якості навчального-процесу в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

ПРН 14. Здатність до організації виховного процесу в шкільних та позашкільних закладах освіти, здійснювати педагогічний супровід соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору професійного шляху.

ПРН 15. Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання, утверджувати національні гуманістичні ідеали.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Ключові вміння XXI століття	Розглянути ключові вміння XXI століття: критичне мислення, співпраця і спілкування, креативність та цифрова грамотність	2	Тести, питання для самоконтролю
2	Нові професійні ролі педагога	Проаналізувати нові професійні ролі педагога в контексті Нової української школи	2	Тести, питання для самоконтролю
3	Технології навчання	Розглянути основні технології навчання	2	Тести, питання для самоконтролю
4	Технології виховання	Розглянути основні технології виховання	2	Тести, питання для самоконтролю
5	Таксономія цілей Б. Блума	Проаналізувати таксономію цілей Б. Блума	2	Тести, питання для самоконтролю
6	Емпіричне навчання за Д. Колбом	Розглянути психологічні особливості емпіричного навчання за Д. Колбом	2	Тести, питання для самоконтролю
7	Нейропсихологія в освіті	Розглянути основні теоретичні положення нейропсихології; проаналізувати мозкові механізми вищих психічних функцій людини та особливості їх роботи; визначити сучасні тенденції розвитку нейропсихології	2	Тести, питання для самоконтролю
8	Нейропсихологія в освіті	Розглянути результати сучасних досліджень про вплив функціональної асиметрії мозку людини на її поведінку; визначити	2	Тести, питання для

		психолого-педагогічні умови гармонійного розвитку мозку людини; здійснити психологічну діагностику функціональної асиметрії півкуль головного мозку; попрактикувати вправи на розвиток міжпівкульної взаємодії, довільності та самоконтролю особистості		самоконтролю
9	Формувальне оцінювання	Розглянути систему оцінювання; проаналізувати культуру оцінювання; опанувати практику та інструменти оцінювання; оцінити результати учнів з навчальних предметів	2	Тести, питання для самоконтролю
10	Соціально-емоційне навчання та психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу	Розглянути поняття соціально-емоційного навчання та психосоціальної підтримки; обґрунтувати створення цілісного навчального простору	2	Тести, питання для самоконтролю
11	Вплив травми на розвиток дітей	Розглянути вплив травми та стресу на розвиток дітей; обґрунтувати важливість сприяння всебічному розвитку дітей та створення позитивного навчального середовища	2	Тести, питання для самоконтролю
12	Розвиток резилієнтності учасників освітнього процесу	Розглянути модель резилієнс; розуміти важливість розвитку резилієнтності усіх учасників освітнього процесу	2	Тести, питання для самоконтролю

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	36
Тести	12

Контроль самостійної роботи	2
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Номер навчального заняття (залежить від розподілу у розділі І)																		Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Лекції																			
Практичні з-тя	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	36
Тести	2	2	2	2	2	2													12
Контроль самостійної роботи																1	1		2
Екзамен																		50	50
Всього за заняття	4	4	4	4	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, використання цифрових систем управління навчанням – Dlearn; використання онлайн навчального контенту – Google Meet, Cisco Webex Meetings, Zoom, Microsoft Teams, YouTube та сучасного інструменту для створення цифрового навчального контенту Microsoft PowerPoint.
Література:	
1. Воєвутко Н.Ю. До визначення поняття «недискримінаційний підхід в освіті». URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1106/1/do_vyznachennia.pdf	
2. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. 65 с. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a9fb5af5-76c1-460b-8319-0fded7ee8afe/content	
3. Пометун О., Гупан Н. Таксономія Б. Блума і розвиток критичного мислення школярів на уроках історії. URL: https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/407/340	
4. Бажміна Е. Постановка цілей занять навчального курсу за таксономією Б. Блума у закладах вищої освіти. URL: https://pi.iod.gov.ua/images/pdf/2020_2/6.pdf	

5. Ярошинська О., Осадченко Т. Удосконалення підготовки майбутніх учителів до створення здоров'язбережувального середовища початкової школи на основі запровадження моделей емпіричного навчання. URL: <file:///C:/Users/%D0%A1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%8F/Downloads/65-Article%20Text-201-1-10-20171116.pdf>
6. Буянов П. Г. Використання моделі Колба у професійній освіті дорослих. URL: https://us.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2017/05/tezy_chast2.pdf#page=27
7. Стрілкова Т. Мотивація студентів до здобуття технічної та фізико-математичної освіти. URL: <http://newcollegium.nure.ua/article/view/231057/229992>
8. Павелків Р. В. Рефлексія як механізм формування індивідуальної свідомості та діяльності особистості. *Вісник післядипломної освіти*. Випуск 8(37) «Серія «Соціальні та поведінкові науки». URL: https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/8_37_2019/Bulletin_8_37_Social_and_behavioral_sciences_Roman_Pavelkiv_ENG.pdf
9. Бондаренко Н., Косянчук С. Український метавсесвіт освіти XXI століття: цінності – уміння – знання. URL: https://lib.iitta.gov.ua/732315/1/BN%20and%20KS%20Opole%202022_11.pdf
10. Лимар Ю. М., Чекан Ю. М. Нові професійні ролі вчителя в умовах Нової української школи. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/780/1/%d0%9d%d0%be%d0%b2%d1%96%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%84%d0%b5%d1%81%d1%96%d0%b9%d0%bd%d1%96%20%d1%80%d0%be%d0%bb%d1%96%20%d0%b2%d1%87%d0%b8%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8f%20%d0%b2%20%d1%83%d0%bc%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%85%20%d0%9d%d0%be%d0%b2%d0%be%d1%97%20%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%be%d1%97%20%d1%88%d0%ba%d0%be%d0%bb%d0%b8.pdf>
11. Вікторенко І., Горобець Л. Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя в контексті концепції Нової української школи. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/197377/197523>
12. Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2013. № 6. С. 45-57. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6327/1/Morze_N_Barna_O_Vember_V_IITNZ_6_2013_IS.pdf
13. Бажміна Е. А. Формувальне оцінювання: цілі, умови, принципи та структура. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4048/4297>

14. Фідкевич О., Бакуліна Н. Формувальне оцінювання як інструмент підвищення якості навчання. URL: https://lib.iitta.gov.ua/719116/1/Form_ocin_OF_NB_poch_sh2020.pdf
15. Ткачук І., Луценко Ю. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в закладах професійної освіти. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-15.pdf>
16. Лазорко О. В. Майндфулнес як фундамент психологічної безпеки особистості. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=F2gHEAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA395&dq=%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B4%D1%84%D1%83%D0%BB%D0%BD%D0%B5%D1%81&ots=_lQKySp8em&sig=J00kQ8Ow6pXwxyfEWxn7PoVhR0U&redir_esc=y#v=onepage&q=%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B4%D1%84%D1%83%D0%BB%D0%BD%D0%B5%D1%81&f=false
17. Музичко Л., Шерстюк Ю. Майндфулнес як ресурс особистості у подоланні стресу. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/37816/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202023.pdf#page=256>
18. Варивода К. Нейрогімнастика як ефективний метод покращення когнітивних функцій школярів: аналітичний огляд. URL: <https://ses.journal.in.ua/index.php/ses/article/view/61/48>
19. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія / [М.Л. Смульсон, Ю.І. Машбиць, М.І. Жалдак та ін.] ; за ред. М.Л. Смульсон. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 240 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3148/distan%20education?sequence=1>
20. Черненко Г. В. Гігієнічні показники навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти під час дистанційного навчання. URL: http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/16802/%d0%a7%d0%b5%d1%80%d0%bd%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%93%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d0%b0_212%d0%9c_%d0%b4%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%d0%bd%d0%b0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса Кафедра психології розвитку, 518 каб., тел. 596 136, https://kpr.pnu.edu.ua/ kpr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Назарук Наталія Володимирівна, кандидат психологічних наук
Контактна інформація викладача	Електронна адреса natalia.nazaruk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	→ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» → Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». → Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». → Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». → Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». → Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».	
Пропуски занять (відпрацювання)	Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора від 26 листопада 2020 р. № 799; із внесеними змінами наказом від 6 квітня 2021 р. № 212), до підсумкового контрольного випробування допускаються студенти, що	

	прослухали лекційний курс, взяли участь у практичних заняттях, виконали всі письмові завдання (експрес-тестування, творче завдання, реферат чи презентацію), КСР та написали контрольну (модульну) роботу. У разі відсутності студента з поважних причин при написанні контрольної (модульної) роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи. При неявці студента у зазначений термін без поважних причин кількість балів з модуля дорівнює «0» (нуль). Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з курсу (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних занять тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Підсумковий контроль знань здійснюється на останньому практичному занятті. Залік передбачає підсумкове оцінювання (у стобальній шкалі) й визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та результатів складання змістового модуля. ПОЛОЖЕННЯ про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS від 2 лютого 2016 р. № 18; із внесеними змінами наказом від 6 квітня 2021 р. № 212	
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Оцінка за виконане завдання знижується на один бал	
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п. 14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - покликання: https://nmv.pnu.edu.ua .	
Додаткові бали	Додаткові бали присуджуються: за участь у науково-дослідній роботі (підготовка публікацій і виступ на конференції – по 5 балів), опрацювання завдань з самоаналізу – по 2 бали (за кожну тему). Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського	

	національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора від 26 листопада 2020 р. № 799; із внесеними змінами наказом від 6 квітня 2021 р. № 212	
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/ Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra	

Викладач _____ **Назарук Наталія Володимирівна**